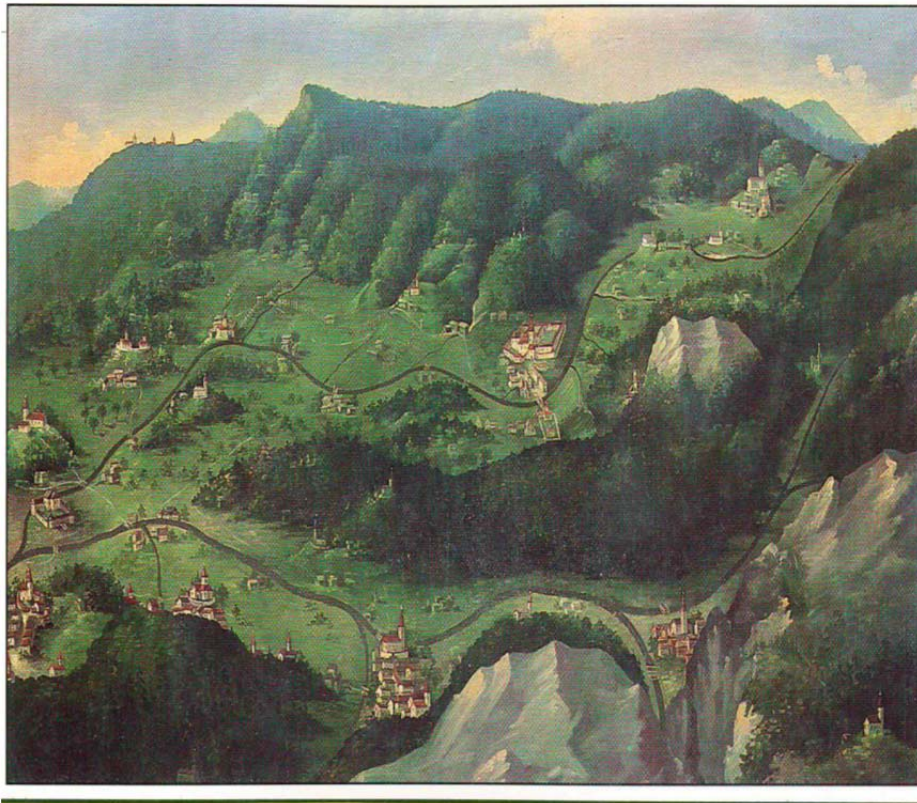

ŠOLSKI CENTER VELENJE
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA
Trg mladosti 3, Velenje
Tel. 03 89 60 600
Fax: 03 89 60 660
E-pošta: vss@scv.si

KROŽNA POT OD LORETSKE KAPELE DO MARIJE ZVEZDE IN NAZAJ

Avtorice:
Urška Bider
Klara Praznik
Anja Pustoslemšek
Lucija Vrabič

Mentorici:
Martina Omladič, univ. dipl. ekon.
Anita Rudolf Pečnik, univ. dipl. ekon.
Albina Lindič, prof.

ŠOLSKI CENTER VELENJE, VIŠJA STROKOVNA ŠOLA
Tel. 03 89 60 600
Fax: 03 89 60 660
E-pošta: vss@scv.si

NASLOV RAZISKOVALNE NALOGE: KROŽNA POT OD LORETSKE KAPELE DO
MARIJE ZVEZDE IN NAZAJ

Avtorji:

- Urška Bider; urskabider9@gmail.com; I. GIT
- Klara Praznik; praznik.klara4@gmail.com; I. GIT
- Anja Pustoslemšek; anja.pustoslemsek94@gmail.com; I. GIT
- Lucija Vrabič; vrabic.lucija@gmail.com; I. GIT

Mentorice:

Martina Omladič; martina.omladic@guest.arnes.si
Anita Rudolf Pečnik; anita.rudolf.pecnik@gmail.com
Albina Lindič; albina.lindic@guest.arnes.si

POVZETEK

Zgornja Savinjska dolina je za turiste zelo privlačna regija, saj je znana po svojem prelepem naravnem okolju. Vanj smo avtorice naloge postavile zanimivo dvodnevno romarsko pot, ki poteka po manj prometnih poteh. V dveh dneh si romarji v spremstvu animatorjev in skavtov ogledajo kar deset romarskih cerkva na relaciji od Nazarij po Zadrečki dolini do Nove Štife in po savinjski strani doline nazaj, z zaključno sveto mašo v cerkvi Marije Nazaret v Nazarjah. Poleg cerkva bodo mladi romarji deležni še drugih naravnih in kulturnih znamenitosti, ki jih najdemo ob poti. Izvedejo se štiri različne delavnice na temo narave, glasbe in življenja skavtov. Za hrano bo dobro poskrbljeno, za bolj pestro dogajanje pa si z manjšo pomočjo spremljevalcev romarji pripravijo en obrok hrane kar sami. Romanje bo popestrjeno s petjem duhovnih, pa tudi slovenskih narodnih pesmi. Tako kot je stara slovenska navada, je sestavni del romanja tudi molitev

Najprimernejši čas za izvedbo romanja je 14. in 15. avgust, ko praznujemo največji Marijin praznik veliki šmaren. Program je za izvedbo sicer primeren vse od pomladi do jeseni, seveda odvisno od vremena.

Ciljna skupina romanja so predvsem mladi – dijaki in študenti, povsem ustrezno pa je tudi za mlajše in starejše generacije.

KLJUČNE BESEDE

Zgornja Savinjska dolina, romanje, romarske cerkve, skavti, animacija

ABSTRACT

The Upper Savinja Valley is a very attractive region for tourists as it is renowned for its magnificent landscape. This beautiful natural environment provides a wonderful scenery for an interesting two-day pilgrim trail following the roads with little traffic. Accompanied by animators and scouts, the tourists will be able to visit as many as ten pilgrim churches in two days on the trail starting from Nazarje, then proceeding along the Zadrečka Valley up to Nove Štife and returning along the Savinja side of the valley to complete the route with a holy mass in the Church of St. Mary of Nazareth in Nazarje. Besides the churches the pilgrims will be able to enjoy the natural beauties and cultural sights along the way. Four different workshops will be organized on the topics of nature, music and scouting. Food will be well taken care of and to make things even more interesting, the pilgrims will have a chance to cook their own meals with a little assistance by the organizers. The experience of pilgrimage will be further enhanced by singing spiritual and Slovenian national songs. As it is an old tradition in Slovenia, praying too will be an integral part of the pilgrimage.

The most suitable time to organize the pilgrimage would be August 14th and 15th, when the most important religious holiday connected with Mary, The Assumption, is celebrated. The programme can be carried out from spring until autumn, depending on the weather, of course.

The target group for the proposed pilgrimage would be the youth between 15 and early 20s, but also younger and older generations would fit well into the programme.

KEY WORDS:

The Upper Savinja Valley, pilgrimage, pilgrim churches, scouts, animation

KAZALO

POVZETEK	2
KAZALO	4
1 UVOD	5
2 ROMANJA OD NAZARIJ DO GORNJEGA GRADA NEKOČ IN DANES	5
3 ROMARSKA CERKVA	5
3.1 NAZARJE: Cerkev Marijinega oznanjenja	6
3.2 KOKARJE: Cerkev Matere božje.....	6
3.3 ŠMARTNO OB DRETI: Cerkev sv. Martina.....	7
3.4 BOČNA: Cerkev sv. Petra.....	7
3.5 GORNJI GRAD: Cerkev sv. Mohorja in Fortunata.....	7
3.6 NOVA ŠTIFTA: Cerkev Marije Zvezde	8
3.7 RADMIRJE: Cerkev sv. Frančiška Ksaverja	8
3.8 OKONINA: Cerkev sv. Jakoba.....	9
3.9 ŠENTJANŽ: Cerkev sv. Janeza Krstnika.....	9
3.10 REČICA OB SAVINJI: Cerkev sv. Kancijana	9
4 KULTURNE IN NARAVNE ZNAMENITOSTI NA POTI	9
4.1 SAMOSTANSKA KNJIŽNICA V FRANČIŠKANSKEM SAMOSTANU NAZARJE	9
4.2 GAVGE.....	9
4.4 PRANGER.....	10
4.5 MEŽNARJEVA LIPA OB CERKVI V KOKARJAH.....	10
4.6 CERKVENA LIPA V ŠMARTNEM OB DRETI.....	10
5 ANIMACIJE NA ROMARSKI POTI	10
5.1 ISKANJE ZAKLADA – MALICE	10
5.2 GLASBENI VEČER.....	10
5.3 VLOGA SKAVTOV IN ANIMATORJEV PRI ROMANJU	10
6 PREHRANA NA ROMANJU	10
7 OSEBJE PRI PRIPRAVI IN IZVEDBI ROMANJA	11
8 TURISTIČNI PROIZVOD: ROMARSKA POT	11
9 KALKULACIJA STORITVE	13
10 TRŽENJE TURISTIČNEGA PROIZVODA	13
11 ZAKLJUČEK	14
LITERATURA IN OSTALI VIRI:	14

KAZALO SLIK

Slika 1: Cerkev Marijinega oznanjenja	6
Slika 2: Cerkev Matere božje	7
Slika 3: Cerkev sv. Fortunata in Mohorja	7
Slika 4: Cerkev Marije Zvezde.....	8
Slika 5: Cerkev sv. Frančiška	8

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: ZEMLJEVID ROMARSKA POTI	16
PRILOGA 2: WBS STRUKTURA	17

1 UVOD

Zgornja Savinjska dolina je v Sloveniji in tudi v tujini poznana po svoji izjemni pestrosti, tako v naravnem, kot v kulturnem smislu. Bogata sakralna dediščina je že v daljni preteklosti privabljala plemiče, burila duhove tujcem in trdno služila domačinom. Romarska tradicija je poznana tudi v cerkvah v naši dolini. Romarji vseh starosti se tudi v današnjih časih zatekajo k farnim zavetnikom v naših samostanih in cerkvah.

Ker letošnja Turistična tržnica zopet razpisuje temo, ki vključuje mlade turiste, smo se odločile za nekoliko manj poznano in redkejšo obliko turizma med mlajšo generacijo – za verski in romarski turizem. Res je, da vera med mladimi današnjega časa ni najbolj priljubljena vrednota, vendar to še ne pomeni, da ne moremo obiskovati in spoznavati bogate dediščine romarskih krajev širom sveta. Pomemben se nam zdi tudi pravi pristop, saj se krščanstva preprosto ne da spregledati, če se poglobimo v zgodovino.

Ker imamo v Zgornji Savinjski dolini ogromno možnosti za aktivnosti v naravi, smo se odločile, da bo naša romarska pot pešpot, zato da bo kar se da povezana s pestrim naravnim bogastvom. Na oddihu čutov v naravi pa bo temeljila tudi zato, ker v današnjem hitečem življenju preprosto potrebujemo pristen stik z naravo, da se resnično odpočijemo od vsakdanjega vrveža in v sebi najdemo mir.

2 ROMANJA OD NAZARIJ DO GORNJEGA GRADA NEKOČ IN DANES

Romarska tradicija sega daleč v preteklost in tudi v naši dolini viri pričajo o stoletni romarski dejavnosti. Zgodovinsko najbolj poznano je romanje v času Marijinega praznika, 15. avgusta, iz Zagorja ob Savi do Nove Štiffe. Navada je stara že kar preko 200 let. V preteklosti in tudi danes romajo po tej poti vse generacije, od najmlajših pa do najstarejših. Najprej si izberejo svojega vojvodo – vodjo, ki jih na poti vodi. Kot je za romanje navada, med potjo tudi molijo rožni venec in veliko prepevajo, predvsem narodne in nabožne pesmi. Romanje po navadi poteka v času med 13. in 15. avgustom.

O romarski tradiciji v Novi Štifti pričata tudi dve zgodbi. Marija naj bi se na hribčku, kjer sedaj stoji cerkev, prikazala in spregovorila z nemo deklico. Prosila jo je, da ji da ovčko. Deklica ji jo je dala in čudežno ozdravela. Druga pa je zgodba o škofu, ki je kar naenkrat zbolel za hudo boleznijo otekanja sklepov. Domačini so ga na konju prepeljali na kraj prikazanja, tam je zmolil litanije in pri pričel ozdravel.

Seveda pa tudi ostale župnije niso nič manj povezane z romarsko tradicijo. Župnija Rečica ob Savinji vsako leto organizira okoli 80 km dolgo romanje iz Rečice do Brezja, ki se ga prav tako udeležujejo vse starostne skupine. V Nazarjah pod okriljem Frančiškanskega samostana deluje Društvo sv. Martina, ki zadnjih nekaj let organizira romanje v čast sv. Martinu, od Šmartnega ob Dreti do Bohačevega Toplarja v Nazarjah, v času Martinovega praznika, 11. novembra. Samostan v Nazarjah je tudi lastnik posebnega simbola – Martinove stopinje, ki je del Evropske kulturne poti sv. Martina. Ta poteka od Francije do Madžarske in zajema tudi dve izmed cerkva, ki smo ju vključili v svoj program. To sta cerkev v Šmartnem ob Dreti in cerkev v Nazarjah. Skozi Zgornjo Savinjsko dolino poteka tako kot Martinova tudi Benediktova pot. Naše romanje vključuje tudi hojo po delu te poti.

3 ROMARSKE CERKVE

Slovenija je dežela tisočerih cerkva. Skoraj ni vasi brez cerkve. Tako je tudi v Zgornji Savinjski dolini. Romarska pot, ki smo jo pripravili kot turistično ponudbo in vodi po Zadrebški dolini, od Nazarij do Gornjega Grada in nazaj po Zgornji Savinjski dolini, je krožna pot, ki potrjuje dejstvo o številnih cerkvah. Mnoge od njih so postale tudi priljubljene romarske poti.

3.1 NAZARJE: Cerkev Marijinega oznanjenja

Leta 1615 je graščino Vrbovec kupil ljubljanski škof Tomaž Hren in dal pozidati loretsko kapelo, prvo kopijo loretske kapele v Evropi. V oltarju je iz lesa izrezljan kip loretske Matere božje z detetom v naročju, ki so ji ljudje Gornje Savinjske doline dali častno ime »Nazarska kraljica«. Ko so ljudje izvedeli za to Marijino kapelico, so jo pričeli obiskovati. Grič, na katerem se cerkev nahaja, so preimenovali iz Gradišča v Nazaret in iz tega v Nazarje. Kasneje so cerkev prevzeli frančiškani. Ti so leta 1639 kapeli prizidali samostan, kasneje pa še cerkev. Njena posebnost je nazareška hišica, ki je ostala znotraj cerkve. Da je bila to včasih zelo obiskana božja pot, nam pričajo razkošna oprema in številni umetniki, ki so jo krasili (Metzinger, Jelovšek in Bradaška).

Poleg frančiškanskega samostana je v Nazarjah tudi samostan Reda ubogih sester svete Klare, sester Klaris.

Slika 1: Cerkev Marijinega oznanjenja
(vir: osebni vir)

3.2 KOKARJE: Cerkev Matere božje

Leta 1453 je bila zelo huda zima, zaradi katere so umirali ljudje in je poginjala živina. Zaradi tega je Gašper Pinter, ki je bil takrat opat v Gornjem Gradu, organiziral procesijo od Gornjega Grada do kokarske kapelice. Pri kokarski kapelici so imeli mašo. Med povzdigovanjem se je zgodil čudež. Zapihal je topel veter in sneg se je stopil. Ta dogodek je prikazan tudi na oljni sliki v cerkvi. V spomin na to še danes poteka shod »vsake postne kvatre«. V cerkvi je še slika, ki prikazuje vojaka, ki je bil rešen nevarnosti na priprošnje kokarske Marije. Poleg teh dveh slik je zraven še veliko kipcev in slik, ki so jih v cerkvi pustili romarji v preteklosti. Veliko romarjev je bilo tudi med 2. svetovno vojno.

V cerkvi so trije oltarji: veliki oltar iz leta 1852, oltar sv. Jožefa iz 1889. in oltar sv. Ane iz 1880. Na atiki je kronanje Device Marije, okrog je pet ovalnih slik, ki prikazujejo skrivnost veselega dela rožnega venca.

Slika 2: Cerkev Matere božje
(vir: osebni vir)

3.3 ŠMARTNO OB DRETI: Cerkev sv. Martina

Cerkev je bila prvič omenjena leta 1426. Istega leta jo je poslikal dunajski slikar Josef Edgar Kleinert. V njej sta kapeli sv. Izidorja in Žalostne Matere Božje.

Okoli cerkve je delno ohranjeno obzidje, zraven pa je lipa, ki je visoka 20 m in ima obseg 364 cm.

3.4 BOČNA: Cerkev sv. Petra

Cerkev je bila prvič omenjena leta 1426. Preuredili so jo leta 1855: podrli so prezbiterij, dvignili ladjo in prizidali obe zakristiji. Leta 1895 je cerkev poškodovalec potres, nato pa so jo spet preuredili, tako da je od prejšnje cerkve ostal le zvonik iz 2. polovice 17. stoletja. Zvon iz leta 1614 je blagoslovil ljubljanski škof Tomaž Hren. Cerkev je bila nazadnje obnovljena leta 1977.

3.5 GORNJI GRAD: Cerkev sv. Mohorja in Fortunata

Škof Attems je v letih 1757–1763 zgradil današnjo cerkev. Ob vhodu si je na obeh straneh zamislil 80-metrski zvonik, ki pa nista bila nikoli zgrajena. Cerkev je danes največja in arhitekturno najpomembnejša baročna stavba na Spodnjem Štajerskem. Dolžina katedrale je enaka višini kupole – 55 m, širina je 28 m. Pri vhodu so nagrobniki ljubljanskih škofov in Andrejev oltar iz kamna. V glavnem oltarju je slika Matere Božje s sv. Mohorjem in sv. Fortunatom, delo slikarja Layerja.

V stranskih oltarjih so oljne slike Johanna Martina Kremser Schmidta, ki so nastale od leta 1773 do 1775. Zanimiv je tudi Božji grob.

Slika 3: Cerkev sv. Fortunata in Mohorja
(vir: <http://www.gornji-grad.si/?q=content/gornji-grad-panorama>)

3.6 NOVA ŠTIFTA: Cerkev Marije Zvezde

Leta 1560 je ljubljanski škof Seebach prosil papeža Pija IV. za dovoljenje za postavitve cerkve na mestu, kjer se je ljudem prikazovala Marija in je ob obisku kraja tudi sam doživel čudež, saj je ozdravel. Romarji so prihajali s celotne Štajerske, Kranjske, Koroške in Hrvaške. K tej cerkvi je večkrat romal tudi ljubljanski škof Tomaž Hren. Leta 1850 je cerkev pogorela, toda v treh letih so na istem mestu postavili novo, ki jo je leta 1854 posvetil škof Anton Martin Slomšek.

Prezbiterij je bil poslikan leta 1865 z evharistično vsebino, na slavaloku in na prvih dveh kupolah je okoli Marijinega venčanja v petih slikah prikazan nastanek božje poti. Tretja kupola ima slike Marijinega oznanjenja, Vnebovzjetja in Brezmadežnega spočetja.

Kapela božjega groba, zahodno od cerkve, je posnetek Božjega groba v Jeruzalemu in je nastala v 1. polovici 17. stoletja. Skozi prvi prostor v notranjosti vodi nizek vhod v grobno celico.

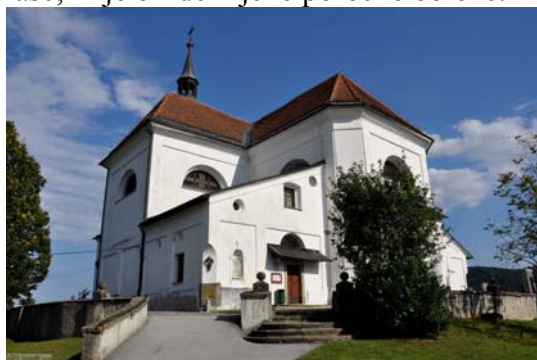
Slika 4: Cerkev Marije Zvezde

(vir: <http://www.gornji-grad.si/?q=content/upnija-nova-tifta>)

3.7 RADMIRJE: Cerkev sv. Frančiška Ksaverja

Leta 1715 je bila v okolici Gornjega Grada zelo huda lakota. Pojavila pa se je tudi živinska kuga. Zaradi tega so v cerkev sv. Barbare v Radmirju postavili sliko Sv. Frančiška Ksaverja. Romarjem, ki so prišli počastiti sv. Barbaro na njen god, so pridigarji povedali še za čudeže sv. Frančiška Ksaverja, ki so ga tako vzeli za svojega. Prihajalo je vse več romarjev. Podrli so cerkev sv. Barbare in postavili novo, posvečeno sv. Frančišku, sv. Barbari so namenili oltar v stranski kapeli. Arhitekt je cerkev postavil v obliki križa. V cerkvi je postavljenih pet oltarjev, glavni ima sliko, ki prikazuje Frančiškovo smrt na otoku Sancianu pred kitajsko obalo.

Danes je v cerkvi pomembna zakladnica z darili, v kateri najdemo darila kraljevskih dvorov in plemiških družin: mašni plašči, monštrance in kelihi. Darilo cesarice Marije Terezije sta bila tudi zlat kelih in izvezen plašč, ki je bil del njene poročne obleke.

Slika 5: Cerkev sv. Frančiška

(vir: http://kraji.eu/slovenija/radmirje_cerkev_sv_franciska_ksaverja/slo)

3.8 OKONINA: Cerkev sv. Jakoba

Cerkev je bila prvič omenjena leta 1426. Od leta 1715 se je k cerkvi začela božja pot k oltarju Ignacija Lojolskega. Leta 1722 so zgradili južno, leto kasneje pa še severno kapelo. Veliki in stranska oltarja so delo iz 1. polovice 18. stoletja. Križev pot je iz leta 1826. Tloris ladje je zelo podoben tlorisu cerkve sv. Frančiška v Radmirju.

3.9 ŠENTJANŽ: Cerkev sv. Janeza Krstnika

Cerkev je dobila zvonik šele v 15. stoletju. V tistem času so poskušali zakriti fresko sv. Krištofa z božjim detetom, vendar sta še danes vidni obe glavi. V 19. stoletju so cerkev na novo pozidali. Rimski nagrobnik in žrtvenik sončnemu bogu Mitri, ki so ga častili rimski vojaki, sta vzdana v stolpu cerkve. Okoli cerkve je obzidje iz časov turških vpadov.

3.10 REČICA OB SAVINJI: Cerkev sv. Kancijana

V notranjosti so freske iz leta 1896 in so delo celjskega slikarja Ivana Groharja. Cerkev ima veliki in dva stranska oltarja iz leta 1864 in 1865 ter gotski prezbiterij. V južni kapelici je slika, na kateri je naslikan izgon Adama in Eve iz raja.

Nasproti cerkve je sramotilni steber oz. pranger, ki so ga predvsem v srednjem veku uporabljali za javno ponižanje storilcev kaznivih dejanj.

4 KULTURNE IN NARAVNE ZNAMENITOSTI NA POTI

Na poti so številne kulturne in naravne znamenitosti, kot so grad Vrbovec v Nazarjah, kjer se nahaja tudi Muzej gozdarstva in lesarstva, Frančiškanski samostan s samostansko knjižnico in samostan sester Klaris v Nazarjah, Mežnarjeva lipa ob cerkvi v Kokarjah, gornjegrajske muzejske zbirke, gavge pri Gornjem Gradu, Radmirska zakladnica mašnih plaščev, pranger v Rečici ob Savinji

4.1 SAMOSTANSKA KNJIŽNJICA V FRANČIŠKANSKEM SAMOSTANU NAZARJE

V samostanu je bila leta 1752 ustanovljena knjižnica, ki pa je bila med drugo svetovno vojno precej poškodovana. Knjižnica se ponaša z nekaterimi redkimi eksponati: rokopisi na pergamentu iz 11. in 12. stoletja, prevodom evangelijev Primoža Trubarja iz leta 1557 in dvema Dalmatinovima Biblijama iz leta 1584. Zbirka je odprta za javnost.

4.2 GAVGE

V bližini Gornjega Grada je nekdanje morišče – gavge. Je okrogel obzidan prostor s tremi šest metrov visokimi stolpi, ki jih povezujejo brune za obešanje. Na gavgah ni bil nihče zares obešen, saj je bilo dovolj zastrašujoče že to, da jih je oblast oziroma škofija, ki je imela v rokah krvno sodstvo, postavila.

4.3 RADMIRSKA ZAKLADNICA MAŠNIH PLAŠČEV

V romarski cerkvi svetega Frančiška Ksaverija v Radmirju ima izreden pomen radmirska zakladnica, v kateri so se zbirala darila iz avstrijskega, poljskega, francoskega in neapeljskega dvora. Od ohranjenih zlatarskih dragocenosti sta posebno kvalitetna zlati kelih s pateno, delo pariškega mojstra R. J. Augusta (1760), in z dragimi kamni okrašena moštranca, delo dunajskega zlatarja J. J. Wurtha (1746). Med baročnimi mašnimi oblačili so plašči, ki so jih darovale cesarica Marija Terezija (1750), poljska kraljica Marija Jožefa (1753) in mati francoskega kralja Ludvika XVI. (1763).

4.4 PRANGER

V središču Rečice ob Savinji na nižje sodstvo spominja eden redko ohranjenih sramotilnih kamnov ali prangerjev. To je okoli dva metra visok kamnit steber z značilno kapo. V steber je bil nameščen železen obroček, na katerega so privezovali kaznjenca. Najpogosteje se je to dogajalo ob nedeljah ali ob praznikih, ko se je zbralo več ljudi, ki so obsojenca zasramovali, zbadali in zganjali norčije na njegov račun. Na ta način so najpogosteje kaznovali pretepače, klateže, tatove in prešuštnice. Sramotilne kazni so zavzemale pomembno mesto med kazenskimi sredstvi nižjega sodstva. Uporaba prangerjev je bila razširjena že v 12. in 13. stoletju, rabili so jih še do konca 18. stoletja, ponekod do sredine 19. stoletja.

4.5 MEŽNARJEVA LIPA OB CERKVI V KOKARJAH

Lepo rasla lipa z obsegom 393 cm stoji ob cerkvi Device Marije v Kokarjah, imenuje se po domačem imenu lastnikov zemljišča na katerem raste (Mežnarji).

4.6 CERKVENA LIPA V ŠMARTNEM OB DRETI

Lipa z obsegom 364 cm in višino 20 m se nahaja na cerkvenem dvorišču ob cerkvi sv. Martina v Šmartnem ob Dreti.

5 ANIMACIJE NA ROMARSKI POTI

5.1 ISKANJE ZAKLADA – MALICE

Romarji dobijo opis poti do zaklada. Navodila so napisana na listu, ki je opremljen z orisano potjo in opisom, kje natanko se zaklad nahaja. Oznake so drevesa, kamni, kakšni posebni znaki (npr. na deblu drevesa vrv s skavtskim znakom). Predvideno je, da je vsebina zaklada dopoldanska malica.

5.2 GLASBENI VEČER

Glasbeni večer pripravi pevska skupina Frančiškove mladine iz Nazarij – zmagovalci Marijafesta 2011. Na njem lahko sodelujejo tudi romarji – pohodniki, kakor tudi domačini. Poudarek je na tako imenovani duhovni ritmični glasbi, slovenski narodni in zabavni glasbi. Najprej pevska skupina pripravi kratek program (koncert), sledi druženje in petje skupaj s pohodniki, ki imajo možnost tudi zaigrati na instrumente in preizkusiti svoje glasove. Ob primernem vremenu glasbeni večer izvedemo ob tabornem ognju. Po koncertu sledi prijetno druženje.

5.3 VLOGA SKAVTOV IN ANIMATORJEV PRI ROMANJU

Pohodnike na pomembnih točkah romanja sprejmejo skavti in animatorji, s pomočjo katerih romarji spoznajo cerkve ter naravne in kulturne znamenitosti ob poti, jih vodijo pri iskanju zaklada, pomagajo pri pripravi obrokov v naravi, jim dajejo navodila za postavitve šotorov. Na točkah, kjer je daljši postanek, predstavijo izdelavo vozlov, način življenja skavtov, pravila njihove organizacije, naučijo jih skavtskega pozdrava, izvedejo razne animacije, igre, kot je npr. igra »roverček«, pri kateri potrebujejo igralci roverček – obroč, spleten iz vrvi, katerega obseg ni večji kot razprta dlan. Igralci se razdelijo v dve ekipi. V vsaki ekipi izberejo svojega lovilca, ki se postavi vsak na svoj konec igrišča. Naloga lovilca je, da s palico v strogo omejenem gibanju ulovi roverčka, ki mu ga je podal igralec njegove ekipe. Igra se začne, ko sodnik vrže roverčka v zrak in ga dva nasprotna igralca poskušata ujeti. Igralec, ki roverček ujame, le-tega poda soigralcu, vendar z roverčkom v roki ne sme narediti več kot treh korakov. Nasprotni igralec sme pridobiti roverček le, ko je le-ta v zraku oz. ga še nihče ni zgrabil. Če dva nasprotna igralca zgrabita roverčka istočasno, morata zanj skakati na sredini igrišča, kot na začetku igre. Zmaga ekipa, kateri uspe največkrat z metom (natikanje ni dovoljeno) spraviti roverček na palico.

6 PREHRANA NA ROMANJU

PRVI DAN

Na začetku romanja dobijo pohodniki manjši prigrizek (sveži kifeljci in sok ali voda), ki ga pripravijo domačini.

Malica v Bočni: romarji poiščejo skriti zaklad – malico. Za malico dobijo romarji obložen domač kruh z značilnimi zgornjesavinjskimi dobrotami, kot je domača jetrna pašteta, zgornjesavinjski želodec in domač sir ter sezonsko sadje, za žejo po želji sok ali voda.

Kosilo bodo za romarje pripravili v gostišču Trobej v Gornjem Gradu.

Večerja v Gornjem Gradu: s pomočjo skavtov si romarji pripravijo večerjo. Nad ognjem si spečejo hrenovke, zavite v testu, imenovane »skavtski twist«. Z bogato krompirjevo ali drugo sezonsko solato bo večerja okusna. Za žejo si skuhajo čaj ali si postrežejo s kakšno drugo brezalkoholno pijačo.

DRUGI DAN

Zajtrk bo enostaven: na kruh si namažejo sveže domače maslo in domačo marmelado ali med. Zraven sodi toplo mleko, kava ali čaj.

Topla malica bo v Šentjanški gmajni. Za romarje bo iz kotla dišalo po golažu, enolončnici, ričetu ali kakšni drugi jedi »na žlico«. Zraven se bo prilegel kruh iz krušne peči.

7 OSEBJE PRI PRIPRAVI IN IZVEDBI ROMANJA

Organizacija romanja je precej zahtevna, saj je ob pripravi poti potrebno poskrbeti tudi za animacijo, veselo razpoloženje, pestro dogajanje. Poleg tega je potrebno poskrbeti za prenočitev in prehrano. Predvideno je naslednje osebje:

- organizator romanja: Frančiškova mladina Nazarje;
- animatorke: študentke Višje strokovne šole Velenje, program gostinstvo in turizem, tudi članice Frančiškove mladine Nazarje, ter dijaki;
- mozirski skavti, ki bodo poleg Frančiškove mladine poskrbeli za izvedbo romanja;
- kmečke gospodinje iz Nazarij, tudi članice Kmečke tržnice;
- upravitelji župnijskih cerkva.

8 TURISTIČNI PROIZVOD: ROMARSKA POT

Organizacija romanja zahteva čas in skrbno načrtovanje. V ta namen smo izdelale WBS strukturo (*work breakdown structure*, kar dr. Anton Hauc prevaja kot »retrogradna členitev projekta«). S tem smo predvideli vse aktivnosti in osebe, ki so potrebni za izvedbo projekta. Da romanje ne bo nevarno, smo izbrali manj prometne poti.

PRVI DAN

Ob 8.00 se mladi romarji zberejo v Nazarjah, pred cerkvijo Marijinega oznanjenja. Animatorji romarjem predstavijo potek poti, jih opozorijo na skrb za lastno varnost na poti, nato pa povabijo na kratek ogled samostanske knjižnice, Frančiškanskega samostana ter cerkve z Loretsko kapelo.

Po ogledu se romarji skupaj z animatorji zopet zberejo pred cerkvijo, kjer dobijo navodila za pot ter zemljevid, ki jim je na poti v pomoč, duhovni vodja jih blagoslovi in jim zaželi srečno in blagoslovljeno pot. Romarji tako pričnejo svojo pot proti Bohačevem toplarju (dvojni kozolec), kjer je na voljo nekaj minut za manjše okrepčilo z domačimi dobrotami, ki jih pripravijo ponudniki Nazarske tržnice, skupaj z animatorji in organizatorji romanja. Bohačev toplar se nahaja v Nazarjah, na dvorišču za nekdanjo imenitno Bohačevo gostilno.

Po zaužitem prigrizku začnejo romarji pešpot proti Kokarjam. Pot je dolga dobre tri kilometre. Že od daleč se na levi strani poti na griču vidi kokarska cerkev, posvečena Mariji, ki ima bogato romarsko zgodovino. Do cerkve je mogoče priti po makadamski cesti, še lepše je iti po stopnicah, saj je na poti živobarvna pozidana kapelica, od koder je prekrasen razgled na okoliške vrhove, vidi pa se tudi proti Koroški, vse do Uršlje Gore. Kapelica, ki so jo postavili v čast Mariji, je še iz časov benediktincev iz Gornjega Grada.

Pot nadaljujejo proti Šmartnemu ob Dreti. Po dobri uri hoje jih pot pripelje do cerkve svetega Martina v Šmartnem ob Dreti, kjer je druga romarska postojanka. Pred cerkvijo jih pričaka domači župnik, ki jim razkaže cerkev, predstavnik skavtov pa jim da navodila za nadaljevanje poti, ki jih vodi do Bočne, kjer bodo iskali skriti zaklad. V bližini cerkve svetega Petra poiščejo »skriti zaklad«, ki ni nič drugega kot zaslužena malica. Na bližnji jasi, kjer je že postavljena lesena miza s klopki iz drevesnih debel, pohodniki zaužijejo prisluženo malico.

Po približno eni uri pohodniki nadaljujejo pot proti Gornjemu Gradu. Med potjo romarji skupaj z animatorji prepevajo. Okrog druge ure jih pot pripelje do Gornjega Grada, kjer si ogledajo etnološki muzej in katedralo svetega Mohorja in Fortunata. Po ogledu imajo romarji zasluženo kosilo v gostišču Trobej. Po kosilu je še nekaj prostega časa, ki ga lahko romarji izkoristijo po svojih željah, nato pot nadaljujejo do Nove Štife. Cerkev Marije Zvezde v Novi Štifi predstavlja zadnjo postojanko tega dne. Romarji tja prispejo v poznih popoldanskih urah. Na stopnišču pred cerkvijo naredijo gasilsko fotografijo, nato pa je čas za enourni postanek, ki ga udeleženci izkoristijo za ogled cerkve, domači župnik jim razloži zgodovino romanja v to znamenito slovensko romarsko cerkev, romarji pa v cerkvi zapojejo znane pesmi, posvečene Mariji.

Ko se dan že preveša v mrak, animatorji poskrbijo, da si pot nazaj proti Gornjem Gradu, kjer je prenočišče, romarji osvetlijo z baklami. V zgodnjih večernih urah so romarji na cilju, kjer si najprej pripravijo večerjo v naravi. Seveda so za pripravo večerje dobrodošli nasveti skavtov, ki dobro vedo, kako se preživi v naravi.

Poskrbeti je potrebno tudi za prenočevanje. Pohodniki iz nahrbtnikov vzamejo šotore, ki so jih priskrbeli skavti. Na robu gozda, na prostoru, ki je namenjen postavitvi šotorov, postavijo šotore in pripravijo ležišča. Da jim bo toplo, imajo romarji s sabo spalne vreče. Ko so ležišča pripravljena, je čas za glasbeni večer. Na prireditvenem prostoru za glasbeni večer poskrbijo animatorji. Večer je namenjen nastopu Frančiškove mladine iz Nazarij. Člani Frančiškove mladine predstavijo svoj bogat glasbeni repertoar, v glasbenem večeru sodelujejo tudi pohodniki, pridružijo se jim domačini. Večer popestrijo zabavne igre, ki jih prav tako pripravijo animatorji. Po prijetnem večeru sledi počitek.

DRUGI DAN

Zjutraj si romarji pripravijo zajtrk. Po pristnem domačem zajtrku romarji poskrbijo, da za sabo pospravijo prenočitveni prostor, poberejo vse smeti ter prostor zapustijo neonesnažen. Ob 8.00 romarji nadaljujejo pot, ki jih vodi skozi Homec do gavg, kjer je krajši postanek. Gavge ali vislice so velika obnovljena naprava, edina na Slovenskem.

Po ogledu gavg pot nadaljujejo do cerkve sv Frančiška Ksaverija v Radmirju. Pohodniki si pod vodstvom domačega župnika ogledajo bogato zbirko mašnih plaščev, predstavi pa jim tudi zanimivo zgodovino cerkve.

Po dobri uri nadaljujejo pot proti Okonini in ob tem še naprej občudujejo naravne lepote Zgornje Savinjske doline. V Okonini si ogledajo cerkev sv. Jakoba, nato pa sledi krajši odmor v naravi, ki ga izkoristijo skavti, da pohodnikom pokažejo, kako poteka skavtsko življenje, jim povedo kakšno zanimivost ter poskrbijo za animacijo z igro »roverček«.

Ko si malo odpočijejo, nadaljujejo pot proti Šentjanžu. Okrog poldneva prispejo v Šentjanž, kjer si ogledajo cerkev sv. Janeza Krstnika. V Šentjanški gmajni, kjer je urejen prostor za razne prireditve, zabavo in šport, skavti s pomočjo animatorjev poskrbijo za toplo malico iz kotla. Skavti prosti čas popestrijo za učenje pohodnikov različnih skavtskih vozlov.

Pot nadaljujejo po stranski cesti proti Rečici ob Savinji, kjer sledi ogled cerkve sv. Kancijana in prangerja – sramotilnega stebra. Pot romarje vodi čez Prihovo proti Nazarjam, kjer se v nazarski cerkvi romanje zaključi ob 16.00 s sveto mašo. Pot ni naporna, saj je v dveh dneh potrebno prehoditi okrog 40 km.

9 KALKULACIJA STORITVE

Vrsta storitve	Znesek v EUR
Nazarje - prigrizek	2,00
Malica – skriti zaklad	2,50
Kosilo – gostišče Trobej	7,50
Večerja	5,00
Zajtrk	2,50
Malica – na žlico iz kotla	3,50
Vstopnina – Zakladnica mašnih plaščev	1,50
Ostali stroški (rekviziti,...)	2,50
SKUPAJ stroški romanja	27,00

Cene posameznih obrokov pokrijejo samo materialne stroške, na poti, razen v zakladnici mašnih plaščev, vstopnin ni, manjši znesek je namenjen za nabavo potrebnih rekvizitov in za pokritje ostalih stroškov. Tako je cena romanja 27,00 EUR, kar ni veliko glede na program in dogajanja, ki jih romarji doživijo v dveh dneh. Skavti in člani Frančiškove mladine delo opravijo prostovoljno.

10 TRŽENJE TURISTIČNEGA PROIZVODA

Da je dobro pripravljen turistični proizvod tudi uspešen, ga je potrebno potencialnim potrošnikom ustrezno predstaviti in ponuditi. Turistični proizvod smo predstavili lokalnim župnikom, Frančiškovi mladini Nazarje in mozirskim skavtom. Pripravljeni so na sodelovanje, hkrati pa so pripravljeni program ponuditi skavtskim organizacijam po Sloveniji in tujini, prav tako Frančiškova mladina. Ponudba bo posredovana preko spletnih strani, socialnega omrežja, oglasi bodo objavljeni v verskih časopisih in revijah ter na radiu Ognjišče. Ponudba bo posredovana tudi lokalnim turističnim organizacijam Zgornje Savinjske doline. Odprli bomo Facebook profil z naslovom *Od Loretske kapele do Marije Zvezde*, kjer bomo poskušali pridobiti čim več *prijateljev romanja*. Na ta način lahko najhitreje širimo ponudbo. Prijatelje bomo redno obveščali o možnih datumih romanja.

Trženje produkta se bo izvajalo tudi preko spleta: posamično na spletnih straneh zgornjesavinjskih župnij. Župnijam bomo predlagali, da na svojih spletnih straneh objavijo naš promocijski spot.

Ponudbo bomo poslali tudi turističnim agencijam v Sloveniji, ki se ukvarjajo z verskim turizmom, kot so Ariturs, Quo vadis, Trud itd. Predlagali jim bomo, da vključijo naš program v svojo ponudbo romanj po Sloveniji. Za začetek pa želimo program ponuditi mladim iz gornjesavinjskih župnij.

Tudi nastop na turistični tržnici bomo izkoristili za promocijo. Sodelujočim in ostalim obiskovalcem bomo razdelili promocijsko zgibanko, jim predstavili spot in jih povabili na naše romanje.

11 ZAKLJUČEK

Raziskovanje na temo romanj, pri katerem smo razvili naš turistični proizvod za mlade, je bilo zanimivo in tudi precej obširno. Ugotovili smo, da Zgornja Savinjska dolina nima le prelepega in neokrnjenega naravnega okolja, temveč tudi druge običaje in navade, ki jih je vredno spoznati in ohraniti, spoznavati pa je potrebno tudi naše zanimive sakralne objekte in drugo manj poznano, a vendar dobro ohranjeno dediščino. Na to temo v naši dolini do sedaj še ni bilo kakšnega projekta ali turistične ponudbe, zato je bila naša ideja zelo dobro sprejeta.

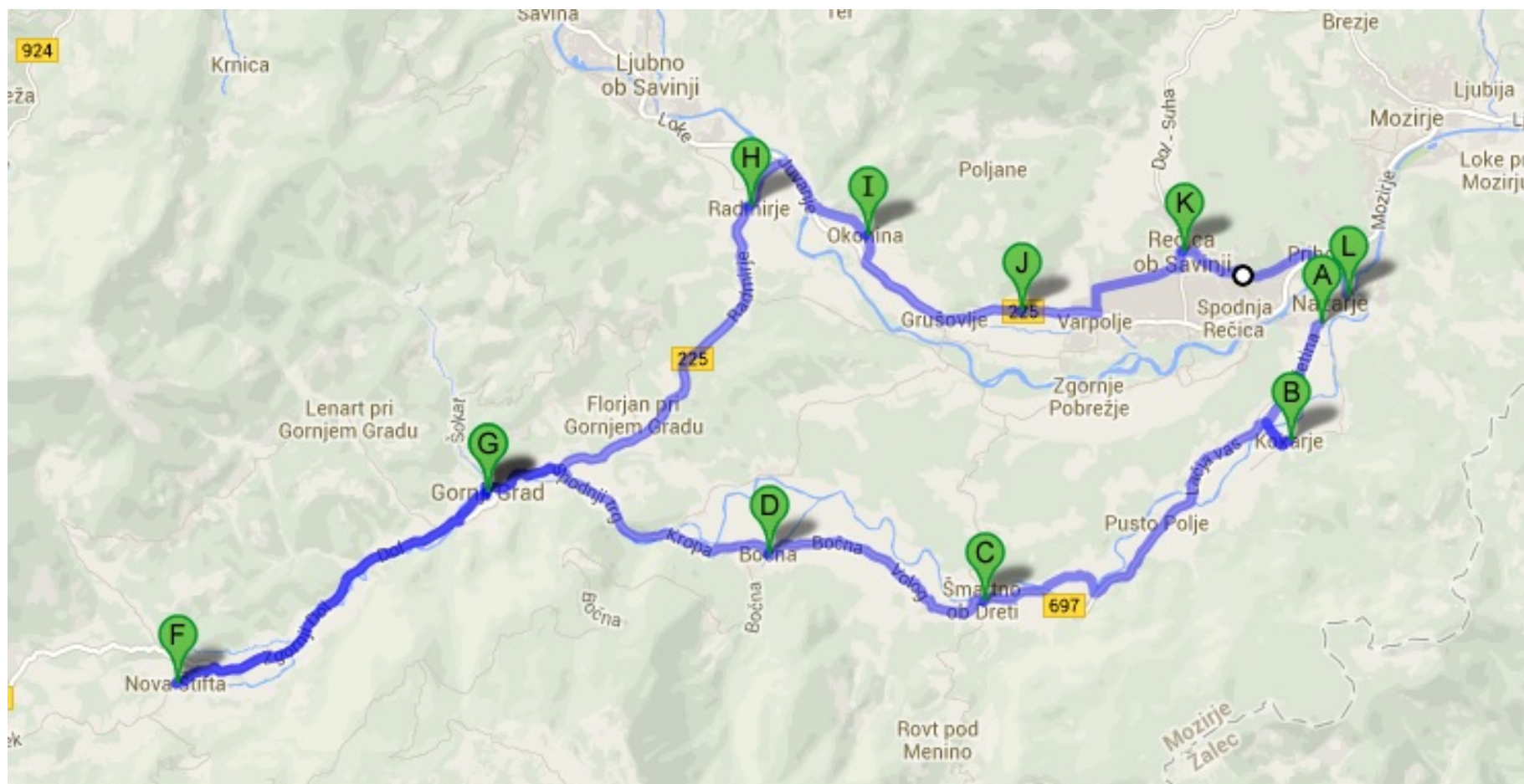
Pri raziskovanju smo se veliko naučili o pripravi turističnega proizvoda in njegovi izvedbi. Uživali smo v timskem raziskovalnem vzdušju, kar je dobrodošla izkušnja za naš nadaljnji študij. Naučili smo se, kako zbirati informacije iz različnih virov in kako izbrati najbolj koristne in pomembne. Obenem smo izvedeli tudi marsikaj novega o zgodovini in tradiciji romanj, slišali zanimive zgodbe naših cerkva in se veliko naučili o življenju skavtov. Naš namen je vključiti program romanj za mlade v turistično ponudbo Zgornje Savinjske doline. Mislimo, da ima naša ideja zaradi inovativnosti vse možnosti za uspeh, vemo, da je izvedljiva, in smo prepričani, da ne bo ostala le na papirju.

Prepričani smo, da nam je uspelo pripraviti turistični proizvod, ki bo prispeval k popestritvi turistične ponudbe v Zgornji Savinjski dolini, hkrati pa bo prispeval k ohranjanju običajev na podeželju. V proizvod smo vključili tudi animatorje, ki smo lahko dijaki in študenti turizma, doma iz Zgornje Savinjske doline, saj menimo, da dobro poznamo skrite kotičke, ki bi bili mladim naše starosti še posebej zanimivi. Imamo dovolj znanja, zato smo prepričani, da bomo dobro opravili to nalogo.

LITERATURA IN OSTALI VIRI:

- Atlas Slovenije, Geodetski zavod republike Slovenije, Mladinska knjiga, 1986
- Zbornik občine Nazarje ob 760-letnici gradu Vrbovec, urednik Franci Kotnik, občina Nazarje, 2008
- Zloženska- knjižica: Nazarje, Barbara Šoster Rutar, Matevž Lenarčič, občina Nazarje, 2008
- GODICL, L.; RAMOVŠ, A.; SVETLIČIČ, J.; VIDEČNIK, A.; ŽUNTER, A.; LENARČIČ, M.; Zgornja Savinjska dolina. EPSI d.o.o. Trbovlje, 1990
- MAVRIČ, J.; STRAHOVNIK, V.; VENEK, A.; VIDEČNIK, A.; Zgornja Savinjska dolina na starih fotografijah. EPSI d.o.o. Nazarje, 1993
- VIDEČNIK, A.; Po Gornji Savinjski dolini. 1978
- LENARČIČ, M.; STRAHOVNIK, V.; BITENC, S.; KOLENC, U.; Zgornja Savinjska dolina-turistični informator. EPSI-ekološko-propagandno-fotografsko-športni inženiring d.o.o., 1990
- Petrič, F., Duša, le pojdi z mano I., Družina, 1994
- Petrič, F., Duša, le pojdi z mano II., Družina, 1994
- Ustni viri
- <http://www.nazarje.si/default-50000.html> (januar, 2014)
- <http://www.gornji-grad.si/?q=node/47> (januar, 2014)
- http://www.slovenia.info/si/Kulturno-zgodovinske-znamenitosti/Gavge-ali-vislice.htm?kul_zgod_znamenitosti=7883&lng=1 (januar, 2014)
- <http://www.ljubno.si/?q=node/328> (januar, 2014)
- <http://www.slosi.info/01gradovi/02podrobnejse/stajerska/t-8/tavcarjev-dvorec.php> (januar, 2014)
- <http://www.td-recica.si/node/69> (januar, 2014)
- http://marijina-romarska-pot.si/ostalo1/marijina_romarska_pot (januar, 2014)
- <http://zupnija-smartno-ob-dreti.rkc.si/index.php/upnija-bona/cerkev> (februar, 2014)
- <http://zupnija-smartno-ob-dreti.rkc.si/index.php/upnija-martno/cerkev> (februar, 2014)
- <http://m.slovenia.info/si/cerkve/cerkev-sv-jakoba-v-okonini> (februar, 2014)
- <http://m.slovenia.info/si/cerkve/gornji-grad-cerkev-sv-mohorja-in-fortunata> (februar, 2014)
- <http://www.obcina-recica.si/?q=content/entjan> (februar, 2014)
- <http://m.slovenia.info/si/cerkve/gornji-grad-cerkev-sv-mohorja-in-fortunata> (februar, 2014)
- <http://www.muzej-vrbovec.si/> (februar, 2014)
- <http://www.gornji-grad.si/> (februar, 2014)
- www.nazarje.si (februar, 2014)
- <http://www.obcina-recica.si/> (februar, 2014)
- <http://www.turisticneketije.si/zgornjasavinskadolina> (februar, 2014)
- <http://www.savinja.si/> (februar, 2014)

PRILOGA 1: ZEMLJEVID ROMARSKE POTI

PRILOGA 2: WBS STRUKTURA

